

Strategjia dhe Plani i Veprimit për Mbrojtje nga Dhuna në Familje

(2022-2025)

Qershor 2022

Lajmërimi i rasteve të dhunës në familje

Kontaktet:

Policia e Kosovës – Dragash :192

Qendra për Punë Sociale – Dragash:044/415-635

Thirrjet emergjente 122

Falënderim

Hartimi i Strategjisë dhe Planit të Veprimit për Mbrojtje nga Dhuna në Familje ishte përpjekje e përbashkët e Grupit Punës për hartimin e Strategjisë dhe Planit të Veprimit për Mbrojtje nga Dhuna në Familje, nën koordinimin e ZBGJ me të gjithë anëtarët e mekanizmit komunal kundër dhunës në familje me përkrahjen e misionit të OSBE në Kosovë dhe një spektri të gjërë të partnerëve.

Komuna e Dragash gjithashtu vlerëson lartë punën dhe përkushtimin e zyrtarëve në kuadër të ZBGJ, QKMF, QPS, OJQ-ve, Grupi Grave, Mediat Lokale, Policia e Kosovës. Po ashtu, falënderon veçanërisht institucionet komunale për kontributin që kanë treguar se vlerëson me prioritet masat për parandalimin e dhunës në familje: Drejtorinë e Arsimit, Drejtorinë e Shëndetësisë dhe Mirëqenies Sociale (DSHMS).

Në zhvillimin e strategjisë kanë dhënë kontribut të jashtëzakonshëm përfaqësuesit e institucioneve lokale dhe shërbimeve regjionale, duke ndihmuar që objektivat dhe masat e planifikuara të jenë të përfruara me standardet dhe normat ndërkombëtare për parandalimin dhe mbrojtjen nga dhuna në familje.

Strategjia dhe Plani i Veprimit për Mbrojtje nga Dhuna në Familje është një prej dokumenteve më të rëndësishme të Komunës së Dragash, hartimi i së cilës ka ndjekur një proces të gjatë diskutimesh dhe kontributesh konkrete të shumë institucioneve relevante që punojnë në këtë fushë. Përfshirja dhe kontributi i tyre kanë dhënë frytin e punës që gjendet në faqet e këtij dokumenti për parandalimin e dhunës në familje në komunën tonë.

Shkurtesat:

BE - Bashkimi Evropian

DKA – Drejtoria Komunale e Arsimit

DHBGJ - Dhuna në Baza Gjinore

DHF - Dhuna në familje

MAPL - Ministria e Administrimit të Pushtetit Lokal

MM - Memorandum mirëkuptimi

MV - Mbrojtës i Viktimave

OJQ - Organizata Joqeveritare

OSBE - Misioni në Kosovë i Organizatës për Siguri dhe Bashkëpunim në Evropë

PK – Policia e Kosovës

PSV - Procedurat standarde të veprimit për mbrojtje nga dhuna në familje

QAP - Qendra e aftësimit profesional

QMF – Qendra e Mjekësisë Familjare

QPS - Qendrat për Punë Sociale

QRK – Qeveria e Republikës së Kosovës

UA - Udhëzim Administrativ

ZKBGJ - Zyrtarët Komunalë për Barazi Gjinore

Përmbajtja

I. Përmbledhje ekzekutive

II. Hyrja

III. Metodologjia

IV Sfondi –Analiza e gjendjes

4.1. Analiza e përgjithshme e situatës së dhunës në familje

4.2. Analiza e situatës së dhunës në familje në Komunën e Dragashit

4.3. Pasojat më të theksuara të dhunës në familje

V. Objektivat Strategjike

VI. Plani i Veprimit

VII. Aranzhimet e zbatimit, monitorimit dhe raportimit

7.1. Mekanizmat zbatues

7.2. Mekanizmat monitorues dhe raportues

I. Përmbledhje ekzekutive

Dhuna në familje është vepër penale¹ dhe fenomen që lëkund vlerat e shoqërisë demokratike. Kushtetuta e Republikës së Kosovës² në kuadër të parimeve të saj, mbrohet dhe garanton të drejtat dhe liritë themelore të njeriut, duke i konsideruar ato si të pandashme, të patjetërsueshme e të pacenueshme.

Me qëllim të parandalimit dhe ngritjes së efikasitetit të trajtimit të rasteve të dhunës në familje, duke synuar plotësimin e standardeve për ofrimin e mbrojtjes së duhur viktimave të dhunës në familje, në pajtim me Konventën e Stambollit, është hartuar Ligji për Mbrojtje nga dhuna në familje, që “dhunën në familje”³ e përkufizon: “veprim apo mosveprim i qëllimshëm që rezulton me abuzim, kur kryhet nga një person që është apo ka qenë në marrëdhënie familjare me viktimën”.

Duke u bazuar në obligimet që rrjedhin nga korniza ligjore dhe standardet ndërkombëtare, mbështetur në masë të gjerë në Strategjinë Kombëtare për Mbrojtje nga Dhuna në Familje/politikat nacionale dhe Programin e Kosovës për Barazi Gjinore (2020 – 2024), që njëherë paraqet një vazhdimësi logjike të përkushtimit të institucioneve qeveritare për një zgjidhje funksionale dhe efektive për parandalimin dhe luftimin e dhunës në familje dhe eliminimin e pabarazive e shtrirë në nivel lokal, Kuvendi Komunal i Dragashit nën koordinimin e Mekanizmit Koordinues Komunal për Mbrojtje nga Dhuna në Familje, me përkrahjen e OSBE në Kosovë ka hartuar “Strategjinë Komunale dhe Planin e Veprimit për Mbrojtje nga Dhuna në Familje”.

Duke dënuar të gjitha format⁴ e dhunës në familje dhe bazuar në jetësimin e parimit të Kartës së Kombeve të Bashkuara “*Të drejta të barabarta për burrat dhe gratë*”⁵, strategjia është e përqendruar në fuqizimin dhe funksionalizimin e Mekanizmit Koordinues Komunal për Mbrojtje nga Dhuna në Familje, në përputhje me përgjegjësitë e tyre të përcaktuara në kuadër të Marrëveshjes së Mirëkuptimit⁶, kornizës ligjore në fuqi dhe obligimeve që rrjedhin nga Konventa e Stambollit për Parandalimin dhe Luftimin e Dhunës ndaj Grave dhe Dhunës në Familje, duke synuar rritjen e koordinimit efektiv dhe bashkërendimin e veprimeve në minimizimin e fenomenit të dhunës në familje dhe mbrojtjen e viktimës së dhunës.

Synim ky që parashihet të realizohet duke adresuar me prioritet fushat e veprimit të strategjisë:

¹ Kodi nr. 06/L-074 Penal i Republikës së Kosovës, neni 248;

² Kushtetuta e Republikës së Kosovës, Kapitulli II;

³ Ligji nr. 03/L-182 për mbrojtje nga dhuna në familje, Kuvendi i Kosovës, neni 2.1(1.1): E definon si të tillë mes personave që janë/kanë qenë: të fejuar, të martuar; në bashkësi jashtëmartesore; bashkëjetojnë në ekonomi të përbashkët, si dhe përdorin një shtëpi të përbashkët dhe janë në lidhje gjaku, martesë, adoptimi, krushqie apo janë në lidhje kujdestarie, duke përfshirë prindërit, gjyshërit, fëmijët, nipat, vëllezërit dhe motrat, hallat e tezeta, xhaxhallarët e dajallarët ose kushërinjtë, janë prindër të një fëmije të përbashkët, janë palë procedurale në një kontest nga marrëdhëniet familjare: <http://www.assembly-kosova.org/common/docs/ligjet/2010-182-eng.pdf> 2;

⁴ Dhuna në familje, dhuna fizike, psikologjike, seksuale dhe ekonomike, për nevojat e kësaj strategjie do të jetë e njëjtë siç është përkufizuar në dispozitën e nenit 2, nën paragrafi 1.2. të Ligjit nr. 03/L-182 për Mbrojtje nga Dhuna në Familje;

⁵ OKB, Karta e Kombeve të Bashkuara, neni 1, 1945;

⁶ Marrëveshje Mirëkuptimi për Institucionalizimin e Mekanizmit Koordinues Kundër Dhunës në Familje dhe Mënyrën e Funksionimit të të tij, në Komunën _____ më datë _____;

Përmirësimi i sistemit institucional për parandalim dhe ofrim të shërbimeve cilësore për mbrojtje nga dhuna në familje;

Përmirësimi i qeverisjes lokale për parandalimin dhe mbrojtje nga dhuna në familje;

Fuqizimi i shërbimeve rehabilituese dhe ri integruese të viktimave të dhunë në familje;

Qasja strategjike e të cilit është që me anë të objektivave të qarta dhe aktiviteteve specifike, të ndihmojë Mekanizmin Koordinues Komunal për Mbrojtje nga Dhuna në Familje në fuqizimin e tyre për përmbushjen e përgjegjësiave institucionale karshi institucioneve që përfaqësojnë në këtë trup institucional dhe përgjegjësiave që rrjedhin nga (memorandumet e bashkëpunimit të Komunës me anëtarët e mekanizmit të 2022) për themelimin e tyre. Njëherë, kërkon sigurimin e zbatimit të kornizës ligjore, politikave nacionale dhe standardeve ndërkombëtare për parandalimin, identifikimin pro-aktiv dhe luftimin e dhunës në familje, si dhe reagimit të menjëhershëm dhe të vazhdueshëm në ofrimin e shërbimeve cilësore për mbrojtje dhe trajtim të rasteve të dhunës në familje. Po ashtu, synon që duke marrë masa efektive në rritjen e koordinimit dhe bashkërendimit të veprimeve në mes të akterëve relevantë, të nxitet përparimi shoqërorë ku shoqëria është e vetëdijshme dhe mbështetëse e të drejtave të njeriut për të qenë të lirë nga të gjitha format e dhunës që promovon fuqizimin social dhe ekonomik të vajzave dhe grave dhe dhuna në familje të bëhet e papranueshme në komunitetin tonë.

Bazuar në frymën e Konventës së Stambollit që pranon se dhuna gjinore ndaj grave përbën “shkelje të rëndë të të drejtave të grave dhe vajzave dhe pengesë kryesore për arritjen e barazisë midis burrave dhe grave”⁷, strategjia në brendësinë e saj përfshinë perspektivën gjinore duke përcaktuar masa konkrete në kuadër të planit të veprimit për fuqizimin e gruas dhe arritjen e barazisë midis burrave dhe grave.

Të bindur se investimi në kapital njerëzor nuk është vetëm gjëja e duhur për të bërë nga pikëpamja etike dhe morale, por është gjithashtu gjëja më e mençur të bëhet nga pikëpamja ekonomike për njerëzit, familjet e tyre, komunitetin, shoqërinë dhe shtetin në përgjithësi. Në këtë kuptim, strategjia adreson edhe parimet dhe dimensionet e traktateve ndërkombëtare për të drejtat e njeriut, veçanërisht të Konventës për parandalimin dhe luftimin e dhunës kundër grave dhe dhunës në familje, si:

dinjiteti njerëzor⁸;

barazia në mes grave dhe burrave⁹;

mos-diskriminimi¹⁰;

⁷ Këshilli i Europës, Konventa për parandalimin dhe luftimin e dhunës kundër grave dhe dhunës në familje, preambula, 2011;

⁸ OKB, Deklarata Universale për të Drejtat e Njeriut, preambula 1948;

⁹ Këshilli i Europës, Konventa për parandalimin dhe luftimin e dhunës kundër grave dhe dhunës në familje, preambula, neni 4.2, 2011;

¹⁰ Po aty, neni 4.3;

moskthimi¹¹;

duke kërkuar që jetesa në komunitet të zhvillohet bazuar në respektimin e shtetit të së drejtës, të drejtave të njeriut, të drejtave të barabarta për burra dhe gra dhe respektimin e demokracisë.

Strategjia dhe Plani i Veprimit për Mbrojtje nga Dhuna në Familje për Komunën e Dragash, mundëson edhe koordinimin e përpjekjeve ekzistuese të të gjitha departamenteve dhe institucioneve qeverisëse komunale dhe të organizatave joqeveritare, duke angazhuar struktura të ndryshme publike dhe private, për të diskutuar dhe zgjidhur çështjet të ndryshme si ato të arsimit, shëndetit, shërbimeve sociale, punësimit, drejtësisë, familjes, fëmijëve dhe të moshuarve, etj.

Me zbatimin efikas të Strategjisë dhe Planit të Veprimit për Mbrojtje nga Dhuna në Familje Komuna Dragashit do të fuqizojë dhe rrisë efikasitetin e mekanizmave institucional për mbrojtje, parandalim, ndjekje penale dhe eliminim të dhunës në familje, vetëdijesimin e shoqërisë për të sfiduar sjelljet e dhunshme duke besuar dhe mbrojtur qëndrimin se dhuna në familje kundrejt cilitdo anëtarë të saj është e pa-tolerueshme.

Dokumenti strategjik i referohet zbatimit të kuadrit ligjor kundër dhunës në familje në tërësi, i cili ndër të tjera thekson:

1. Të hartohen politika në nivel lokal për parandalimin, mbrojtjen dhe ofrimin e shërbimeve për viktimat dhe ushtruesit e dhunës në familje.
2. Mbështetja financiare e strehimoreve regjionale që mbështesin nëna me fëmijë, në proporcion me numrin e rasteve nga Komuna e Dragash të strehuara si viktime të dhunës në familje.

Përmbushja e obligimeve që rrjedhin nga strategjia do të kontribuojnë edhe në arritjen e synimeve nacionale të përcaktuara sipas Qëllimeve për Zhvillim të Qëndrueshëm në Kosovë (SDGs), që bëjnë thirrje për eliminimin e pabarazive (SDG 5)¹², objektiv kjo që synon eliminimin e të gjitha formave të dhunës ndaj grave dhe vajzave, përfshirë trafikimin dhe format e tjera të shfrytëzimit si dhe eliminimin e të gjitha praktikave të dëmshme siç janë martesat e fëmijëve, martesat e hershme dhe të detyruara; si dhe promovimin e shoqërive paqësore dhe gjithëpërfshirëse për zhvillim të qëndrueshëm (SDG 16)¹³ objektiv kjo që synon përfundimin e abuzimit, shfrytëzimit, trafikimit dhe të gjitha formave të dhunës ndaj dhe torturës ndaj fëmijëve dhe zvogëlimin e të gjitha formave të dhunës dhe vdekjeve të lidhura për të arritur një shoqëri paqësore dhe gjithëpërfshirëse.

Përmbushja e këtyre obligimeve dhe synimeve strategjike, do të mundësoj që Komuna e Dragashit të shndërrohet në vend ku dhuna ndaj grave dhe në familje nuk tolerohet, reformimi i sistemit të mbrojtjes sociale të udhëhiqet nga parimi i barazisë, si dhe të ndikohet në instalimin e filozofisë së inkurajimit të politikave sociale parandaluese, duke nxitur përparimin shoqërorë dhe qytetarisë

¹¹ Po aty, nenet 59-61, “kërkon që gratë viktime të dhunës në familje, pavarësisht nga statusi ose vendbanimi i tyre, nuk do të kthehen në asnjë vend ku jeta e tyre do të ishte në rrezik ose ku ato mund t’i nënshtrohen torturës, apo trajtimit çnjerëzor ose degradues”.

¹² Arritja e barazisë gjinore dhe fuqizimi i grave dhe vajzave;

¹³ Paqe, drejtës dhe institucione të forta;

demokratike në arritjen e vetëdijes më të lartë kolektive për barazi gjinore dhe të të drejtat e gruas të garantuar me konventat ndërkombëtare për të drejtat e njeriut, veçanërisht për Konventën e Këshillit të Evropës për Parandalimin dhe Luftimin e Dhunës Kundër Grave dhe Dhunës në Familje.

II. Hyrje

Ndonëse, dhuna ndaj grave dhe dhuna në familje është shkelje e të drejtave dhe lirive themelore të njeriut¹⁴ dhe përbën goditje të dinjitetit njerëzor, si në gjithë globin edhe në shoqërinë kosovare ajo vazhdon të jetë e përhapur me përmasa mjaftë të mëdha.

Dhuna ndaj grave është manifestim i marrëdhënieve historikisht të pabarabarta të pushtetit midis burrave dhe grave¹⁵ dhe me të drejtë konsiderohet pengesa më madhe në realizimin e një bote paqësore, të prosperuar dhe të qëndrueshme. Krahës vështirësive ekonomike, shoqëria jonë po ballafaqohet edhe me një sërë problemesh tjera si: papunësia, lëvizjet demografike, ndryshime të koncepteve mbi vlerat dhe virtytet njerëzore, të cilat ndikojnë drejtpërsëdrejti në pjesëmarrjen e ulët të gruas në vendimmarrje dhe pabarazisë gjinore.

Duke qenë se dhuna ndaj grave dhe dhuna në familje gjithnjë e më shumë po njihet jo vetëm si shkelje e të drejtave individuale, por edhe si kërcënim për demokracinë, pengesë për zhvillim shoqëror dhe rrezik për paqe të qëndrueshme, pasojat e së cilës tronditin jo vetëm rrethim e ngushtë të familjes por të gjithë shoqërinë, dhe si e tillë kërkon angazhim të gjithë shoqërisë për marrjen e masave të nevojshme për parandalimin dhe luftimin e dhunës në familje, misioni i OSCE në Kosovë mori iniciativën të përkrahë Mekanizmin Koordinues Komunal për Mbrojtje nga Dhuna në Familje në hartimin e Strategjisë Komunale dhe Planin e Veprimit për Mbrojtje nga Dhuna në Familje (2021- 2025).

Parasë gjithash, Strategjia do të ndikoj në rritjen e bashkëpunimit në mes të qytetarit dhe institucioneve shtetërore, shtyllat e së cilës janë të vendosura në “parandalimin e dhunës, mbrojtjen e viktimave të saj dhe ndjekja penale e dhunuesve”. Ajo synon gjithashtu të ndryshojë mendësitë e individëve duke iu bërë thirrje pjesëtarëve të shoqërisë, në veçanti burrave dhe djemve, të ndryshojnë sjellje.

Po ashtu, me anë të dokumentit strategjik synohet të vendoset një kornizë gjithëpërfshirëse dhe e unifikuar e përpjekjeve institucionale në kuadër të reformimit të sistemit për mbrojtjen nga dhuna në familje. Masa këto që i referohen fuqizimit të mekanizmave koordinues për reagim dhe bashkëpunim të shpejtë për parandalim dhe mbrojtje efikase të rasteve të dhunës në familje; promovimin e programeve dhe aktiviteteve për fuqizimin e grave, çrrënjosjen e paragjykimëve e

¹⁴ Deklarata e Kombeve të Bashkuara për Eliminimin e Dhunës ndaj Grave, 1994;

<https://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/ViolenceAgainstWomen.aspx>, qasur më 1 korrik 2021;

¹⁵ Këshilli i Europës, Konventa për parandalimin dhe luftimin e dhunës kundër grave dhe dhunës në familje, preambula, 2011;

stereotipave si dhe pasojat e tyre; sigurimi i qëndrueshmërisë së shërbimeve për rehabilitim dhe ri integrim të viktimave të dhunës në familje.

Dokumentoi strategjik identifikon çështjet që me prioritet kanë nevojë për ndërhyrje të menjëhershme duke kërkuar bërjen e përpjekjeve maksimale që të sigurohet “Një shoqëri që iu siguron të gjithë shtetaseve të saj, të rritur dhe fëmijë, të jetojnë pa frikë apo kërcënimin e dhunës në familje, që mbron viktimat, vendos kryerësit përpara përgjegjësisë dhe zvogëlon tolerancën e publikut ndaj veprimeve të dhunshme në familje”.¹⁶

Realizimi i të drejtave të njeriut, fillon me sigurimin e barazisë, rezultatet e të cilit janë të ndërlidhura në nivel të lartë të produktivitetit për ekonomin, gjendjen sociale dhe zhvillimin e vendit. Strategjia parashihet të jetë katalizatorë që duke përcaktuar hapat e mëtejshme që duhet ndërmerren drejt një strukture koherente për promovim, respektim, mbrojtje dhe luftim të dhunës ndaj grave dhe dhunës në familje, të ndikojnë në përsheptimin e investimeve më të mira dhe të shtuara për të drejtat e njeriut për një barazi më të madhe dhe rritje ekonomike në vend. Për më tej, Strategjia në vete bënë edhe thirrje për aksion, që të bashkojmë dijet, energjinë, mundësit dhe financat, për realizim të plotë të drejtave të njeriut, për të rritur mirëqenien dhe eliminimin e kohezionit social në Komunën e Dragashit

III. Metodologjia

Strategjia për Mbrojtje nga Dhuna në Familje është hartuar duke u bazuar në një metodologji të kombinuar në mënyrë që të jetë gjithëpërfshirëse, të adresojë prioritetet kyçe bazuar në nevojën për ndërhyrje dhe të siguroj që aktivitetet e përcaktuara do të kontribuojnë në arritjen e objektivave strategjike.

Në aspektin strukturor dhe përmbajtjesorë “Strategjia për Mbrojtje nga Dhuna në Familje (2021-2025) është hartuar në përputhje të plotë me Udhëzimin Administrativ (QRK) nr. 07/2018 për Planifikimin dhe Hartimin e Dokumenteve Strategjike dhe Planeve të Veprimit, Rregulloren e Punës së Qeverisë Nr.09/2011 dhe Rregulloren (QRK) Nr.05/2016 për Standardet minimale për procesin e Konsultimit Publik.

Hartimi i strategjisë është kryer përmes një procesi të gjatë pjesëmarrës, nën drejtimin e Komunës, drejtuesit më të lartë dhe stafet përgjegjëse të drejtorive të ndryshme përfshirë në proces, së bashku me të gjitha institucionet e tjera në nivel komunal. Janë organizuar një sërë takimesh të gjera për njohjen e situatës, hartimin e drejtimeve strategjike dhe planifikimin e aktiviteteve specifike sipas termave kohorë të kësaj strategjie.

¹⁶ Ministria e Drejtësisë, Strategjia Kombëtare e Republikës së Kosovës për Mbrojtje nga Dhuna në Familje dhe Plani i Veprimit (2016-2020), 2016;

Përgjatë procesit të hartimit të dokumentit strategjik janë organizuar punëtori me aktorët relevantë në kuadër të Mekanizmit Komunal Koordinues Kundër Dhunës në Familje. Pjesëmarrës në punëtori ishin përfaqësues të: Policisë së Kosovës, Prokurorisë Themelore të Prizreni, Gjykatës Themelore të Dragashit , Zyrës për Mbrojtje të Viktimave, Agjencisë për Ndihmë Juridike Falas, Drejtorisë Komunale për Shëndetësi dhe Mirëqenie Sociale, Drejtorisë Komunale për Arsim, Qendrës për Punë Sociale, Zyrës për Barazi Gjinore, Qendra e Mjekësisë Familjare, Strehimore, përfaqësues nga Stacioni policor i Dragashit ,përfaqësues nga shoqëria civile, ZBGJ dhe sipas nevojës janë realizuar takime individuale me aktorët kyç institucional dhe përfaqësuesit e shoqërisë civile.

Veprime këto që kanë shërbyer të pranohen pikëpamjet dhe kontributet e të gjithë përfaqësuesve në kuadër të Mekanizmave Koordinues Kundër Dhunës në Familje dhe aktorët tjerë relevantë, duke i vënë në pah përparësitë, dobësitë, mundësitë dhe rreziqet eventuale, në përmbushjen e objektivave të dokumentit strategjikë. Po ashtu, punëtorja ka shërbyer si mjet për të pranuar pajtueshmërinë e të gjithëve në përcaktimin e qëllimit, objektivave, aktiviteteve, rezultateve dhe treguesve të dokumentit Strategjik.

Përgjithësisht, procesi i hartimit të strategjisë ishte i ndarë në tri faza:

Faza e parë është karakterizuar me analizimin e situatës së përgjithshme, me ç ‘rast janë konsideruar dhe analizuar instrumentet dhe standardet ndërkombëtare, korniza ligjore vendore në fuqi, politikat dhe strategjitë për mbrojtje nga dhuna në familje, si dhe raporte, hulumtime e vlerësime të ndryshme, vendore e ndërkombëtare, të kryera së fundmi lidhur me fenomenin e dhunës në familje.

Faza e dytë është karakterizuar me realizimin e punëtorive dhe sesioneve individuale me aktorët kyç institucional dhe përfaqësues të shoqërisë civile.

Ndërsa, në fazën e tretë dokumenti i është nënshtruar procesit të konsultimeve publike, duke u siguruar që procesi i hartimit të dokumentit strategjikë është bërë i njohur dhe iu është dhënë mundësia për ofrimin e komenteve të gjithë aktorëve institucional në nivel qendror dhe lokal, përfaqësuesve të OJQ, duke u siguruar që procesi i hartimit të dokumentit strategjikë është bërë i njohur dhe iu është dhënë mundësia për ofrimin e komenteve të gjitha palëve të interesit, duke synuar pjesëmarrje gjithëpërfshirëse në procesin e parandalimit dhe mbrojtjen e viktimave të dhunës në familje në përputhje me interesin më të mirë të tyre.

Udhëheqësi i mekanizmit koordinues kundër dhunës në familje në bashkëpunim të ngushtë me anëtarët e mekanizmit nën përkrahjen e Misionit të OSCE në Kosovë, ka shqyrtuar, inkorporuar dhe validuar in putet e pranuar nga procesi i konsultimit publik dhe sipas legjislacionit në fuqi, dokumenti strategjikë është proceduar për aprovim në Kuvendin Komunal.

IV. Sfondi

4.1 Analiza e përgjithshme e situatës së dhunës në familje

Barazia gjinore është një parim i të drejtave të njeriut, andaj të drejtat e grave janë pjesë e patjetërsueshme, integrale dhe e pandashme e të drejtave universale të njeriut. Një jetë e lirë nga dhuna është një parakusht dhe një kërkesë themelore për një jetë të barabartë. Kur flasim për “mbrojtjen nga dhunën në familje”, Ministria e Drejtësisë në bashkëpunim me institucionet qeveritare në nivel qendror dhe lokal, veçanërisht Agjencinë për Barazi Gjinore, me përkrahjen e organizatave vendore e ndërkombëtare, si misioni i OSBE në Kosovë, ka arritë të zhvillojë nisma reformuese dhe avancime pozitive në kontekst të zbatimit praktik të kuadrit ligjorë duke adresuar standardet ndërkombëtare¹⁷.

Reforma këto që kanë ndikuar në zhvillimin e vullnetit politik dhe angazhimit institucional në përfshirjen e “barazisë gjinore” në qendër të politikave strategjike që ka rezultuar me hartimin e politikave dhe legjislacionit vendorë në përputhje me standardet ndërkombëtare, hartimin e programeve specifike për mbrojtje nga dhuna në familje dhe për barazi gjinore, marrjen e masave që synojnë të përmbushin nevojat specifike të grave dhe zhdukjen e zakoneve/praktikave që rezultojnë negativisht në gëzimin e plotë të të drejtave të njeriut.

Mirëpo, përfshirja e këtyre standardeve në agjendën e politikave institucionale nënkupton jo vetëm zotim për realizim të tyre, por marrjen e një sërë masash për përmbushjen e një numri të caktuar të kërkesave që duhet të shihen si tregues cilësorë të vullnetit politik për të arritur në thelb barazinë gjinore, për rrjedhojë edhe mbrojtjen nga dhuna në familje.

Bazuar në të gjeturat raporteve të monitorimit për mbrojtjen nga dhuna në familje, që njëherit pasqyrojnë situatën aktuale sa i përket barazisë gjinore në Republikën Kosovë duke ofruar informata mbi treguesit kyç të cilët janë në përputhje me kriteret e përcaktuara në legjislacionit vendor, Konventën e Këshillit të Evropë për parandalimin dhe luftimin e dhunës kundër grave dhe dhunës në familje dhe Qëllimet e Zhvillimit të Qëndrueshëm (të njohur si SDG), rezultojë se janë bërë përmirësime të ndjeshme duke evidentuar arritjet më të rëndësishme, përfshirë: zvogëlimin e qëndrimeve paragjyquese dhe sjelljeve që e mbështesin dhunën në familje; themelimin e mekanizmave koordinues në nivel qendror dhe lokal kundër dhunës në familje; rritjen e njohurive në mesin e profesionistëve që direkt ose indirekt punojnë për parandalimin dhe mbrojtjen nga dhuna në familje; lehtësimi i qasjes në shërbime dhe rritja e efikasitetit të tyre, për rehabilitim dhe ri integrim të viktimave të dhunës në familje. Të arritura këto, të cilat janë në hap me agjendën dhe përpjekjet globale për mbrojtjen nga dhuna në familje.

¹⁷ Standardet e përcaktuara në “Rekomandim i Komitetit të Ministrave të Këshillit të Europës CM/Rec (2007)/17 Rekomandim për standardet dhe mekanizmat e barazisë gjinore”;

Megjithatë, mbetet ende shumë për t'u bërë për të përmirësuar përpjekjet e bashkërenduara institucionale në fuqizimin e mekanizmave për reagim të shpejtë, mbrojtje dhe trajtim të rasteve të dhunës në familje; për të siguruar mirëqenien e viktimave të dhunës në familje; rehabilituar dhe ri integruar viktimave të dhunës në familje duke ju siguruar mundësi të jetojnë të barabartë dhe me dinjitet; nxitjen e përparimit shoqëror duke mos e toleruar dhe justifikuar dhunën ndaj grave dhe dhunën në familje; dhe vënien përpara përgjegjësisë, njëkohësisht rehabilitimin e vazhdueshëm të kryesve të dhunës në familje.

Dhuna me bazë gjinore është shkelja më e rëndë nga shkeljet me të cilat përballen shumë gra dhe vajza. Pabarazia gjinore dhe dhuna ndaj grave janë ngushtë të ndërlidhura me njëra-tjetrën. Parandalimi i dhunës me bazë gjinore shpesh mbizotëron diskursin për pabarazinë gjinore, posaçërisht në shoqëritë më patriarkale, siç është Kosova. Vlerësohet se të paktën 12 gra vriten nga dhuna e lidhur me gjininë në Evropë çdo ditë. Ndërsa, në Kosovë një në çdo tre gra ka përjetuar dhunë fizike dhe/ose seksuale nga partneri¹⁸.

Mbizotërimi i dhunës me bazë gjinore mbetet alarmant në Kosovë. Gjatë dhjetëvjeçarit të kaluar, ka pasur një rritje në numrin e raportuar të rasteve të vrasjeve që kanë rezultuar nga dhuna në familje dhe dhuna me bazë gjinore. Derisa mesatarja vjetore e rasteve të raportuara ndërmjet viteve 2002 dhe 2017 ishte 1.152, vetëm në vitin 2019 u raportuan 1.915. Përkundër rritjes së numrit të rasteve të raportuara të dhunës në familje, bazuar në përfundimet e sondazheve konkludohet se incidentet aktuale janë shumë më të larta, deri në 68% dhe se shumë raste mbeten të pa raportuara. Gjatë viti 2020 dhe veçanërisht gjatë kohës së masave të bllokadës për shkak të parandalimit të përhapjes së virusit COVID-19, sipas të dhënave të Policisë së Kosovës gjatë vitit 2020 janë raportuar, pothuajse, 650 raste të dhunës në familje në të gjithë vendin: 161 raste të raportuara në muajin janar, 151 në muajin shkurt, 169 në muajin mars dhe 167 në muajin prill.¹⁹

Ndërsa, reagimi i institucional për marrjen e masave të nevojshme dhe efektive për trajtimin e rasteve të dhunës në familje dhe me bazë gjinore, rezultojnë të jetë i dobët. Këtë e dëshmon edhe norma lartë e rasteve të hedhura poshtë të dhunës në familje, pasi gjatë vitit 2017 ishin më shumë se gjysma e të gjitha kallëzimeve penale të lidhura me rastet e dhunës në familje (51.5%) që ishin hedhur poshtë nga gjykatat e Kosovës. Për më tepër, gjatë gjashtë muajve të parë të vitit 2018, u hodhën poshtë gjithsej 15.1% raste. Për periudhën e monitoruar për 2015-2018, vetëm 40.4% e rasteve kanë marrë vendime të fajësisë. Kjo përgjigje e ngadaltë nga sistemi i drejtësisë penale ndaj rasteve të dhunës në familje ka çuar në shfaqjen e përgjithshme të mosndëshkimit për autorët e dhunës në familje. Për më tepër, viktimat që fajësohet dhe pajtimi i viktimës me kryerësin mbetet e zakonshme në mesin e të gjitha institucioneve të monitoruara, shpesh të justifikuara me qëllim të "shpëtimit" të familjes tradicionale²⁰. Për më tej, studimet vinë në përfundim se: gati një e treta e kosovarëve besojnë se në familje "dhuna është pjesë normale e çdo marrëdhënieje dhe shoqëria

¹⁸ UN Women, "Fakte dhe Shifra: Përfundimi i dhunës kundër grave një pandemi në formate ndryshme", faqja e qasur më 22.7.2018. at: [/www.unwomen.org/en/ëhat-ëe-do/ending-violence-against-ëomen/facts-and-figures](http://www.unwomen.org/en/ëhat-ëe-do/ending-violence-against-ëomen/facts-and-figures);

¹⁹ <https://balkaninsight.com/> COVID-19 dhe dhuna në familje: Kur shtëpia s'është vendi më i sigurt, prill, 2020;

²⁰ KIPRED, Qasja në drejtësi e viktimave të dhunës me bazë gjinore në Kosovë: Përfundimi i mosndëshkimit të autorëve të krimit, 2018;

në përgjithësi pranon se dhuna mund të ndodhë ndonjëherë”. Për me keq, një në tre kosovarë beson se dhuna në familje është “problem familjar, kështu që fqinjët nuk duhet ta raportojnë atë në polici”²¹.

4.2 Analiza e situatës së dhunës në familje në Komunën e Dragash

Dhuna në Familje nuk është një dukuri e re për qytetarët e komunës sonë, por edhe shoqërinë kosovare në përgjithësi. E shprehur në forma dhe intensitete të ndryshme ajo është trashëguar prej së shkuarës, por në ditët e sotme vërehen edhe shumë tipare të reja të shprehjes së saj. Analiza e shkurtër e situatës në Komunën e Dragash, ka ndihmuar të qartësohet lista e problemeve dhe shkaqeve që i shkaktojnë ato. Shkaqet që çojnë në rritjen e shkallës së Dhunës në Familje janë të shumta, ndërmjet të cilave përmendim:

Pabarazitë gjinore: Në Kosovë, roli i femrave në proceset e zhvillimit shoqëror, ekonomik dhe politik është shumë i rëndësishëm, ndonëse ende në ditët e sotme ndeshemi me pabarazi gjinore të dukshme apo të fshehura. Pozita e pabarabartë gjinore ndikohet nga shkalla e ulët e punësimit të grave, vështirësitë që kanë në qasje të shërbimeve shëndetësore, niveli i ulët i integritetit të grave në ekonomi dhe numri i vogël i grave në pozitat udhëheqëse në administratën publike.

Në Kosovë është krijuar një bazë e mirë ligjore sa i përket çështjes së barazisë gjinore dhe janë bërë hapa të dukshëm në avancimin e pozitës së grave, ku Komuna e Dragash krahas viteve të mëhershme, ka shënuar progres të dukshëm në avancimin e gruas. Të dhënat paraqesin një përfshirje më të madhe të grave në politikë, në arsim, e sektorë të tjerë. Megjithatë, ende nuk është arritur përfaqësimi i kënaqshëm gjinor, i paraparë në Ligjin për Barazi Gjinore, në të cilin përcaktohet se pjesëmarrja e barabartë e femrave dhe meshkujve, në institucione apo në nivel të pushtetit, është 50% me 50%.

Duke pasur parasysh trendët e shkallës së papunësisë, për një pjesë të popullsisë në Komunën e Dragashit, femra mbetet në pozitë më të pafavorshme krahasuar me meshkujt si në lëmin e punësimit, nivelit të varfërisë, arsimin, si dhe pjesëmarrjen aktive në sferën publike dhe private.

Pabarazitë gjinore në gjendjen ekonomike: Në Komunën e Dragashit ashtu si në tërë vendin, gjendja e vështirë ekonomike rëndon më shumë mbi femrat, të cilat kanë numrin më të madh të papunësuarve. Për vitin 2019, janë të regjistruara 764 familje në skemën e ndihmës sociale, në vitin 2020 kemi të regjistruara 737 dhe përgjatë 2021 kemi 758 familje.

Probleme sociale të lidhura me dhunën në familje: Martesat e hershme janë një ndër dukuritë evidente që prek vajzat dhe djemtë, ndonëse vajzat janë në numër më të madh dhe përballen me

²¹ Rrjeti i Grupeve të Grave të Kosovë, Mjaft më me arsytimit: Analiza e qëndrimeve, incidencës dhe reagimeve institucionale ndaj dhunës në familje në Kosovë, 2015;

pasoja më të shumta. Martesat e hershme privojnë të rinjtë, e sidomos vajzat nga arsimimi dhe zhvillimi i perspektivave afatgjata. Vajzat lindin fëmijë në moshën e tyre më të hershme, mbeten të izoluara nga shoqet, shokët dhe familja e tyre. Gratë e reja nuk fitojnë të ardhura, ndaj mbeten të varura ekonomikisht dhe nuk janë vendimmarrëse në ekonominë familjare. Për këto arsye, këto gra të reja janë më të prekura nga dhuna në familje. Sipas disa të dhënave, numri i rasteve të paraqitura në Qendrën për Punë Sociale (QPS) - Malishevë për dhënien e pëlqimit për martesë të hershme ndryshon:

2019: Dy (2) raste të martesës së parakohshme

2020: Dy (2) raste të martesës së parakohshme

2021: Një (1) raste të martesës së parakohshme

Numri i rasteve është dukshëm më i madh, por për shumë prej tyre nuk ka raportime.

4.3. Pasojat më të theksuara të dhunës në familje

Dhuna në Familje sjell shumë pasoja në komunitet, të cilat kanë një numër të madh efektesh të padëshiruara:

Kriza familjare: Avancimi i rolit të femrës në shoqëri dhe pozita e saj në familje ka ndryshuar në kuptimin e pavarësimit më të madh të saj, marrjes së iniciativave, edukimit dhe arsimimit, fakte të cilat kanë ndikuar në ndryshimin e roleve në familje dhe shoqëri. Kriza familjare në periudhën e pas luftës në Kosovë ka shkaqe të ndryshme: lëvizja e popullatës nga fshatrat në qytete, kalimi nga familjet e zgjeruara dhe të mëdha në familje më të vogla. Të tilla ndryshime shihen si faktorë mbrojtës (kur shmanget ndikimi patriarkal prej brezave më të vjetër), por edhe faktorë rreziku njëherësh, si pamundësia e mbrojtjes në rastet e dhunës në familje të nxitura nga papunësia, konfliktet dhe mentalitetit mes gjeneratave, etj.

RRITJA E DIVORCEVE NË SHOQËRI: Numri i divorceve ndryshon nga viti në vit. Në vitin 2019 ka pasur 14 kërkesa për divorc, në vitin 2020 kanë qenë 8 kërkesa, ndërsa në vitin 2021 janë 21 kërkesa. Janë të dhëna të siguruar nga QPS (në mungesë informacioni nga gjykata).

Sa i përket rritjes së numrit të divorceve nga viti në vit, nuk kemi arritur të nxjerrim ndonjë përfundim.

Nga tregues statistikor, numri i rasteve të dhunës në familje të raportuara në QPS për vitin 2019 janë katërmëdhjetë (14) raste ndaj të cilave është ushtruar dhunë në familje. Në vitin 2020 janë evidentuar tetë (8) raste të dhunës në Familje (raste këto të trajtuara nga QPS-ja) Ndërsa në vitin 2021 janë evidentuar njëzetënjë (21) raste. Nga QPS-ja tri vitet e fundit janë të trajtuara katërdhjetë e tetë (43) viktima. Prej tyre janë 41 rasteve, 41 gra dhe 2 burra viktima dhe nga këto raste tri viktima (3) me gjithë fëmijë janë vendosur në strehimore në Prizren.

Në vitin 2019 janë shqiptuar katër (4) urdhër mbrojtës, në vitin 2020 një (1) urdhër mbrojtës dhe në vitin 2021 pesë (5) dhe n urdhër mbrojtës dhe një (1) urdhër mbrojtës i përkohshëm për viktimat e dhunës në familje.

Ne numër i viktimave kanë përfunduar me shkurorëzim ,një janë strehuar në Strehimoren në Prizren .Meqenëse në disa raste është arritur zgjidhje dhe tejkalim i problemeve falë ndërmjetësimit të Qendrës për Punë Sociale, ku viktimat e dhunës janë rikthyer në shtëpitë e tyre, disa raste tjera kanë mbetur ende pa zgjidhje, pasi që qëndrimi në strehimoren regjionale “Shtëpia e Sigurtë” është i përkohshëm, deri në 6 muaj, por në strehimoren “Shtëpia e Sigurtë” në Prizren , ndodh që për ndonjë rast më specifik strehimi ti vazhdohet deri në një (1) vit por, varësisht nga rasti ndodh që edhe deri në dy (2) vite. Viktimat e dhunës në familje, ka raste që pas qëndrimit gjashtëmuajor transferohen në strehimoret tjera (në regjionet tjera të Republikës së Kosovës), ku në çdo strehimore qëndrimi i tyre zgjat jo më tepër se gjashtë muaj. Mandej këto viktima të dhunës, nuk kanë zgjidhje tjetër, ose të kthehen në shtëpinë e gjinisë së tyre, ku shpeshherë ndodhë që mos ti pranojnë edhe ato, ose të kthehen sërish tek kryerësi i cili ka ushtruar dhunë ndaj tyre, pasi që nuk mund të bëjnë zgjidhje tjetër.

Krahas numrit të raportuar, rastet e dhunës në familje mbeten më tepër raste të izoluara dhe shumë pak të raportuara. Nga ndryshimet e statistikave nga viti në vit, vërehet se ka një rritje të raportimit të rasteve të dhunës në familje në institucionet gjegjëse, që na bënë të kuptojmë se është rritur dukshëm vetëdijesimi qytetar për të raportuar dhunën krahasuar me periudhat e mëhershme, por njëkohësisht është rritur edhe besimi qytetar në institucionet që luftojnë këtë fenomen.

Viktima të dhunës në familje, marrë për bazë statistikën e vitit 2019, 2020 dhe 2021, kryesisht janë nga gjinia femërore.

Frika dhe ndërgjegjësimi ulët për çështjet e dhunës në familje: Mos raportimi i dhunës në familje nga viktimat është ndër fenomenet më të shpeshta, pasi konsiderohet turp dhe një çështje që nuk duhet të dalë jashtë mureve të shtëpisë.

Mospranimi i dhunës seksuale: Për shkak të stigmës dhe ndëshkimit vërehet mos raportim i dhunës nga ana e viktimave dhe për këtë dhuna seksuale rezulton më pak e raportuar ose nuk ekziston fare në krahasim me dhunën fizike.

Probleme lidhur me trashëgiminë: Sa i përket procedurave të shqyrtimit të trashëgimisë, shumë herë ndodh që gruaja nuk njoftohet fare ose përjashtohet nga diskutimi për masën trashëgimore, goftë në pozitën e bashkëshortes, nënës apo motrës dhe në këtë mënyrë diskriminohet. Veç kësaj, organi kompetent komunal për mbajtjen e librit amzë të vdekjeve ka për detyrë që në aktvdekje të shënojë emrat e trashëgimtarëve femra dhe meshkuj dhe asesi të mos i diskriminojë femrat

V. Objektivat strategjike

“Dhuna ndaj grave në thelb është çështje e pushtetit. Ajo do të përfundojë vetëm kur barazia gjinore dhe fuqizimi i plotë i grave do të behën realitet.” (Sekretari i Përgjithshëm i Kombeve të Bashkuara, António Guterres)

Objektivat strategjike kanë pikë synim të kontribuojnë në arritjen e barazisë duke punuar në parandalimin e dhunës në familje, sepse një jetë e lirë nga dhuna është një parakusht dhe një kërkesë themelore për një jetë të barabartë.

Po ashtu, të rrisin ndikimin dhe dukshmërinë e standardeve ndërkombëtare dhe zbatimin e kornizës ligjore kombëtare për mbrojtjen nga dhuna dhe promovimin e barazisë gjinore, duke mbështetur zbatimin e tyre përmes një sërë masash që promovojnë ndryshimin në modelet shoqërore dhe kulturore të sjelljes së gra dhe burra.

Të sigurojë që vajzat trajtohen me respekt të plotë për dinjitetin dhe të drejtat e tyre duke promovuar mjedis pa dhunë në Komunën e Dragashit Për të siguruar që profesionistët që ofrojnë shërbime themelore për mbrojtje të viktimave të dhunës në familje, kanë njohuritë e nevojshme për të integruar një perspektivë gjinore në politikat publike, si dhe marrjen e masave të nevojshme për parandalimin e dhunës në familje.

Strategjia komunale kundër Dhunës në Familje për Komunën e Dragash, synon të:

- ☐ Të punojë në parandalimin e dhunës në familje dhe ngritjen e vetëdijes tek komuniteti për aspektet negative të këtij fenomeni;
- ☐ Të përmirësojë/ndërtojë sistemin e grumbullimit dhe shkëmbimit të të dhënave në mes të akterëve relevant;
- ☐ Të fuqizojë mekanizmat për reagim sa më të shpejtë ndaj rasteve të dhunës në familje dhe të përmirësojë koordinimin në mes anëtarëve të grupit gjatë menaxhimit të tyre;
- ☐ Të bëjë avokim dhe monitorim të zbatimit të politikave si dhe të sugjerojë ndryshime bazuar në përvojat më të mira nga terreni.

Mbështetur në tri fusha të veprimit, si **“Vetëdijesimi dhe Parandalimi”**; **“Mbrojtja dhe Koordinimi”**; **“Fuqizimi ekonomik, rehabilitimi dhe ri integrimi”** me anë të adresimit të objektivave strategjike dhe specifike, si:

Objektiva Strategjike #1: Përmirësimi i sistemit institucional për parandalim dhe ofrim të shërbimeve cilësore për mbrojtje nga dhuna në familje:

Objektiva specifike #1.1: Ngritja e kapaciteteve të profesionistëve për parandalimin dhe luftimin e dhunës kundër grave dhe dhunës në familje;

Objektiva specifike #1.2: Vetëdijesimi i opinionit publik për parandalimin dhe luftimin e dhunës ndaj grave dhe dhunës në familje;

Objektiva specifike #1.3: Inkurajimi i qytetarëve dhe viktimave të dhunës në familje për raportimin e rasteve të dhunës në familje;

Objektiva Strategjike # 2: Përmirësimi i qeverisjes lokale për parandalimin dhe mbrojtje nga dhuna në familje:

Objektiva specifike # 2.1: Funksionalizimi i Mekanizmit Koordinues Komunal për Mbrojtje nga Dhuna në Familje;

Objektiva specifike # 2.2: Fuqizimi i sistemit të raportimit dhe ankesave për mbrojtje nga dhuna në familje;

Objektiva specifike # 2.3: Avancimi i monitorimi të politikave dhe obligimeve ligjore për mbrojtje nga dhuna në familje;

Objektiva specifike # 2.4: Fuqizimi ekonomik i grave dhe viktimave të dhunës në Familje;

Objektiva Strategjike # 3: Fuqizimi i shërbimeve rehabilituese dhe ri integruese të viktimave të dhunës në familje:

Objektiva specifike # 3.1: Avancimi i shërbimeve rehabilituese për mbrojtje nga dhuna në familje;

Objektiva specifike #3.1: Avancimi i shërbimeve ri integruese për mbrojtje nga dhuna në Familje;

VI.Plani i Veprimit

Nr.	Objektivat strategjike dhe specifike, treguesit dhe veprimet	Vlera bazë	Objektivi i përkohshëm [2021]	Synimi i vitit të fundit [2023]	Rezultati				
I.	Objektivi strategjik: Përmirësimi i sistemit institucional për parandalim dhe ofrim të shërbimeve cilësore për mbrojtje nga dhuna në familje								
1	Treguesi: % e mekanizmave institucional kanë njohurit e duhura për parandalim dhe ofrim të shërbimeve cilësore për mbrojtje nga dhuna në familje	30 %	50 %	70 %	Promovimi i barazisë thelbësore midis burrave dhe grave dhe marrja e masave të nevojshme për parandalimin dhe luftimin e dhunës në familje				
2	Treguesi: % e popullsisë kanë njohurit e duhura për parandalim dhe reagim ndaj dhunës në familje	25%	35%	50%	Qytetarët e Komunës së Dragashit kanë njohurit e duhura për rolin dhe përgjegjësin qytetare për mbrojtje dhe respektim të të drejtave të njeriut dhe parandalim të dhunës në familje				
I.1	Objektivi specifik: Ngritja e kapaciteteve të profesionistëve për parandalimin dhe luftimin e dhunës kundër grave dhe dhunës në familje								
1	Treguesi: Nr. i profesionistëve kanë njohurit e duhura për standardet ndërkombëtare për parandalim dhe luftim të dhunës në familje	30 %	50 %	70%	Parimet dhe standardet ndërkombëtare për parandalim dhe luftim të dhunës në familje janë pjesë integrale në përditshmërinë e mekanizmave relevant				
2	Treguesi: Nr. i profesionistëve kanë njohurit e duhura për obligimet që rrjedhin nga korniza ligjore vendore për parandalim dhe luftim të dhunës në familje	30%	50%	70%	Prioritizimi dhe rritja e efikasitetit të trajtimit të rasteve për parandalim dhe luftim të dhunës në familje				
Nr.	Veprimi	Afati i fundit	Buxheti			Burimi i financimit	Institucioni udhëheqës dhe mbështetës	Produkti (Output)	Referenca dokumente në
			2021	2022	2023				
I.1.1	Realizimi i sesioneve informuese për Procedurat Standarde të Veprimit për Mbrojtje nga Dhuna në Familje në Kosovë	2021	300	300	300	Komuna Donatorët	Komuna ZBGJ	Përfaqësuesit institucional kanë njohurit e duhura për Procedurat Standarde të Veprimit për Mbrojtje nga Dhuna në Familje në Kosovë	Procedurat Standarde të Veprimit për Mbrojtje nga Dhuna në Familje në Kosovë
I.1.2	Ngritja e kapaciteteve të profesionistëve institucional për Konventën e Këshillit të Evropës për parandalimin dhe luftimin e dhunës kundër grave dhe dhunës në familje	2022	300	300	300	Komuna Donatorët	Komuna ZBGJ	Profesionistët institucional kanë njohurit e duhura për Konventën e Këshillit të Evropës për parandalimin dhe luftimin e dhunës kundër grave dhe dhunës në familje	Konventën e Këshillit të Europës për parandalimin dhe luftimin e dhunës kundër grave dhe dhunës në familje

								grave dhe dhunës në familje	
I.1.3	Ngritja e kapaciteteve të profesionistëve institucional për Ligjin kundër dhunës në familje	2023	200	500	500	Komuna Donatorët	Komuna ZBGJ	Profesionistët institucional kanë njohurit e duhura për Ligjin kundër dhunës në familje	Ligji për mbrojtje nga dhuna në familje;
I.1.4	Trajnime të profilizuara dhe profesionale për stafin e: PK, QPS, MV, ZBGJ, ZDJF, prokuror, gjyqtar, institucionet shëndetësore, strehimoret, psikolog dhe punëtorët social;	2022-2023	500	500	500	Komuna Donatorët	Komuna ZBGJ, PK, QPS, MV, ZDJF, prokuror, gjyqtar, institucionet shëndetësore, strehimoret, psikologët, punëtorët social	Zyrtarët përgjegjës në institucionet relevante kanë njohuri të avancuar për parandalimin dhe luftimin e dhunës kundër grave dhe dhunës në familje	Konventa për parandalimin dhe luftimin e dhunës kundër grave dhe dhunës në familje; Marrëveshja e Mirëkuptimit për institucionalizimin e Mekanizmit koordinues kundër dhunës në familje
I.1.5	Trajnime të përbashkëta për bashkërendimin e rasteve për parandalimin dhe mbrojtje nga dhuna në familje	2022-2023	250	350	500	Komuna Donatorët	Komuna ZBGJ, PK, QPS, MV, ZDJF, prokuror, gjyqtar, institucionet shëndetësore, strehimoret, psikologët, punëtorët social	Zyrtarët përgjegjës në institucionet relevante kanë njohuri të duhura për mandatet dhe përgjegjësitë institucionale karshi bashkërendimit të rasteve për parandalimin dhe mbrojtje nga dhuna në familje	Konventa për parandalimin dhe luftimin e dhunës kundër grave dhe dhunës në familje; Marrëveshja e Mirëkuptimit për institucionalizimin e Mekanizmit koordinues kundër dhunës në familje;
I.1.6	Punësimi i psikologut/pedagogut në çdo shkollë	2023		5700		Komuna	Komuna DKA	Shkolla ka kuadrin profesional për parandalim, trajtim dhe raportim të rasteve të dhunës ndaj vajzave dhe dhunës në familje	Ligji për Arsimin Parauniversitar; Plan Strategjik i Arsimit në Kosovë 2017-2021; Ligji për mbrojtje nga dhuna në familje;
I.1.7	Ngritja e kapaciteteve të mësimdhënësve për parandalimin, identifikimin dhe raportimin e rasteve të dhunës ndaj vajzave dhe dhunës në familje	2022	300	1200	2200	Komuna Donatorët	Komuna DKA	Mekanizmat e shkollës kanë njohurit e duhura për parandalimin, identifikimin dhe raportimin e rasteve të	Ligji për Arsimin Parauniversitar; Ligji për mbrojtje nga dhuna në familje;

								dhunës ndaj vajzave dhe dhunës në familje;	Plani Strategjik i Arsimit në Kosovë 2017-2021;
I.1.8	Ngritja e kapaciteteve profesionale, ofruesve të shërbimeve për mbrojtje të viktimave të dhunës në familje, specifikisht mbi dhunën Psikologjike	2023	200	300	300	Komuna Donatorët	Komuna	Ekspert ndërkombëtar, kanë trajnuar ofruesit e shërbimeve për mbrojtje të viktimave të dhunës në familje, specifikisht mbi dhunën psikologjike;	Konventa për parandalimin dhe luftimin e dhunës kundër grave dhe dhunës në familje; Ligji për mbrojtje nga dhuna në familje;
I.1.9	Vizitë studimore në shtetet me provoja efektive të trajtimit të rasteve të dhunës në familje	2023				Komuna Donatorët	Komuna	Rritja e njohurive mbi trajtimin e rasteve të dhunës në familje sipas standardeve ndërkombëtare;	Konventa për parandalimin dhe luftimin e dhunës kundër grave dhe dhunës në familje;
	Buxheti i përgjithshëm për Objektivin Specifik I.1:	7.550	2.100	2.650	2.800				
	<i>Nga të cilat kapitale:</i>	3.545	1400	1855	1.960				
	<i>Nga të cilat rrjedhëse:</i>	2.335	700	795	840				
I.2	Objektivi specifik: Vetëdijesimi i opinionit publik për parandalimin dhe luftimin e dhunës ndaj grave dhe dhunës në familje								
1	Treguesi: % e qytetarëve kanë njohurit e duhura për përgjegjësitë qytetare për parandalim dhe reagim ndaj dhunës në familje;	20%		40%		60%		Familja është institucion ku të gjithë anëtarët janë të sigurt, jetojnë në një atmosferë lumturie, dashurie dhe mirëkuptimi që nxitë barazinë në mesin e anëtarëve të saj.	
2	Treguesi: % e qytetarëve që kanë përfituar nga aktivitetet vetëdijesuese për parandalimin dhe luftimin e dhunës ndaj grave dhe dhunës në familje	20%		25%		45%		Rritja e vetëdijesimit të shoqërisë për t'i thënë ndal dhunës në familje	
Nr.	Veprimi	Afati i fundit	Buxheti			Burimi i financimit	Institucioni udhëheqës dhe mbështetës	Produkti (Output)	Referenca dokumente në
			2021	2022	2023				
I.2.1	Organizimi i fushatës vetëdijesuese për të drejtat e njeriut me fokus të drejtat e grave	2022	200	300	300	Komuna Donatorët	Komuna ZBGJ	Rritja e njohurive të qytetarëve për të drejtat e njeriut dhe drejtat e grave	Ligji për Mbrojtje nga Diskriminimi

I.2.2	Fushatë vetëdijesuese lidhur me manifestimet e formave të dhunës në familje, pasojat e saj dhe nevojën për të parandaluar dhunën	2022	500	700	700	Komuna Donatorët	Komuna ZBGJ	Rritja e ndërgjegjësimit dhe perceptimit nga publiku i gjerë lidhur me format e dhunës, pasojat e saj dhe rëndësinë për të parandaluar dhunën;	Konventa për parandalimin dhe luftimin e dhunës kundër grave dhe dhunës në familje; Ligji për mbrojtje nga dhuna në familje;
I.2.3	Shtypja dhe shpërndarja e “Konventës të Stambollit” tek mekanizmat institucional përgjegjës për të parandaluar dhe mbrojtur nga dhuna në familje	2021	0	0	0	Komuna Donatorët	Komuna ZBGJ	Mekanizmat përgjegjës institucional njohin masat e vëna në dispozicion të “Konventës të Stambollit” për parandalimin e akteve të dhunës në familje.	Konventa për parandalimin dhe luftimin e dhunës kundër grave dhe dhunës në familje; Strategjia Kombëtare për Mbrojtje nga Dhuna në Familje;
I.2.4	Realizimi i sesioneve informuese me fëmijë dhe të rinj për rolin dhe përgjegjësit e institucioneve që ofrojnë shërbime për mbrojtjen e viktimave të dhunës	2022	300	300	300	Komuna Donatorët	Komuna ZBGJ	Fëmijët dhe të rinjtë kanë njohuri të duhura për rolin dhe përgjegjësitë e institucioneve përkatëse (si: PK, QPS, MV, ZNJF, strehimoret)	Procedurat Standarde të Veprimit për Mbrojtje nga Dhuna në Familje
I.2.5	Realizimi i sesioneve informuese me gra dhe viktimat të dhunës në familje për rolin dhe përgjegjësit e institucioneve që ofrojnë shërbime për mbrojtjen e viktimave të dhunës	2022	150	250	300	Komuna Donatorët	Komuna ZBGJ	Grat dhe viktimat e dhunës në familje, kanë njohuri të duhura për rolin dhe përgjegjësitë e institucioneve përkatëse (si: PK, QPS, MV, ZNJF, strehimoret)	Procedurat Standarde të Veprimit për Mbrojtje nga Dhuna në Familje
I.2.6	Vlerësimi i njohurive të të rinjve për fenomenin e dhunës në familje	2021		250	250	Komuna Donatorët	Komuna ZBGJ	Raporti i vlerësimit i finalizuar; Komuna ka marrë të gjitha masat e nevojshme për jetësimin e të gjeturave të dala nga vlerësimi i njohurive të të rinjve;	Ligji për Arsimin Parauniversitar; Plan Strategjik i Arsimit në Kosovë 2017-2021;
I.2.7	Organizimi i aktiviteteve jo-formale (përmes artit, eseve, ekspozitave, dramave, etj) me fokus parandalimin dhe mbrojtjen nga dhuna në familje	2021-2023	700	700	700	Komuna Donatorët	Komuna ZBGJ	Rritja e vetëdijesimit të shoqërisë për të mos pranuar dhe për të mos toleruar pabarazitë dhe dhunën në familje;	Konventa për parandalimin dhe luftimin e dhunës kundër grave dhe dhunës në familje; Ligji për Arsimin Parauniversitar;

									Plani Strategjik i Arsimit në Kosovë 2017-2021;
I.2.8	Informimi i publikut përmes rrjeteve sociale për mbrojtjen që iu ofrohet viktimave të dhunës në familje dhe institucionet përkatëse ku duhet të orientohen	2021-2023				Komuna Donatorët	Komuna ZBGJ	Opinion i publik ka njohurin e duhur për ekzistencën dhe rolin e shërbimeve për mbrojtje nga dhuna në familje	Procedurat Standarde të Veprimit për Mbrojtje nga Dhuna në Familje në Kosovë
I.2.9	Debate dhe emisione televizive dedikuar parandalimit dhe luftimit të dhunës në familje	2021-2023	100	100	100	Komuna Donatorët	Komuna TV komunale	Rritja e ndikimit në zvogëlimin e pabarazive gjinore dhe luftimin e dhunës në familje;	Konventa për parandalimin dhe luftimin e dhunës kundër grave dhe dhunës në familje; Strategjia Kombëtare për Mbrojtje nga Dhuna në Familje;
	Buxheti i përgjithshëm për Objektivin Specifik I.2:	7.400	2.100	2.650	2.650				
	<i>Nga të cilat kapitale:</i>	5110	1.400	1.855	1.855				
	<i>Nga të cilat rrjedhëse:</i>	2290	700	795	795				
I.3	Objektivi specifik: Inkurajimi i qytetarëve dhe viktimave të dhunës në familje për raportimin e rasteve të dhunës në familje								
1	Treguesi: Nr. i qytetarëve dëshmitarë të dhunës në familje që kanë raportuar dhunën	0%		20%		50%		Rritja e besimit të qytetarëve, dëshmitarë të dhunës në familje, në institucionet përkatëse për raportim të rasteve të dhunës;	
2	Treguesi: Nr. i viktimave të dhunës në familje që kanë raportuar dhunën	20%		40%		70%		Rritja e besimit të viktimave të dhunës në familje për raportim të dhunës në institucionet përkatëse;	
Nr.	Veprimi	Afati i fundit	Buxheti			Burimi i financimit	Institucioni udhëheqës dhe mbështetës	Produkti (Output)	Referenca dokumente në
			2021	2021	2023				
I.3.1	Informimi i qytetarëve për të drejtat ligjore dhe për shërbimet ekzistuese për mbrojtje të viktimave të dhunës	2021	200	200	200	Komuna Donatorët	Komuna	Qytetarët kanë njohuri të duhura për të drejtat ligjore të viktimave të dhunës në familje;	Kodi Penal; Ligji për mbrojtje nga dhuna në familje; Procedurat Standarde të Veprimit për

	në familje të viktimave të dhunës në familje								Mbrojtje nga Dhuna në Familje në Kosovë
	Buxheti i përgjithshëm për Objektivin Specifik I.3:	600	200	200	200				
	<i>Nga të cilat kapitale:</i>	420	40	40	40				
	<i>Nga të cilat rrjedhëse:</i>	180	60	60	60				
Nr.	Objektivat strategjike dhe specifike, treguesit dhe veprimet	Vlera bazë		Objektivi i përkohshëm [2021]	Synimi i vitit fundit [2023]	Rezultati			
II.	Objektivi strategjik: Përmirësimi i qeverisjes lokale për parandalimin dhe mbrojtje nga dhuna në familje								
1	Treguesi: Komuna ka zhvilluar politika lokale për parandalimin dhe mbrojtje nga dhuna në familje	1		5		7	Parandalimi dhe mbrojtja e viktimave të dhunës në familje janë vendosur në agjendën e prioriteteve të qeverisjes lokale		
II.1	Objektivi specifik: Funksionalizimi i Mekanizmit Koordinues Komunal për Mbrojtje nga Dhuna në Familje								
1	Treguesi: Nr. i takimeve të realizuara nga Mekanizmi Koordinues Komunal për Mbrojtje nga Dhuna në Familje	2		4		8	Mekanizmi Koordinues Komunal për Mbrojtje nga Dhuna në Familje, i fuqizuar sipas TOR		
2	Treguesi: Nr. i aktiviteteve të realizuara nga Mekanizmi Koordinues Komunal për Mbrojtje nga Dhuna në Familje	1		5		9	Rritja e koordinimit dhe bashkëpunimit ndërinstitucional		
Nr.	Veprimi	Afati i fundit	Buxheti			Burimi i financimit	Institucioni udhëheqës dhe mbështetës	Produkti (Output)	Referenca dokumente në
			2021	2022	2023				
II.1.1	Realizimi i takimeve të rregullta të punës së Mekanizmit Koordinues Komunal për Mbrojtje nga Dhuna në Familje	2021	250	300	300	Komuna Donatorët	Komuna ZBGJ	Mekanizmi Koordinues Komunal për Mbrojtje nga Dhuna në Familje, funksional sipas TOR dhe obligimeve ligjore të institucioneve përkatëse;	Ligji për mbrojtje nga dhuna në familje; Marrëveshja e Mirëkuptimit për institucionalizimin e Mekanizmit koordinues kundër dhunës në familje; Procedurat Standarde të Veprimit për Mbrojtje nga Dhuna në Familje në Kosovë;

II.1.2	Ngritja e kapaciteteve të Mekanizmit Koordinues Komunal për Mbrojtje nga Dhuna në Familje për monitorim dhe raportim Si dhe ngritja e kapaciteteve të Mekanizmit Koordinues Komunal për Mbrojtje nga Dhuna në Familje për “Konventën e Stambollit”	2021	250	400	600	Komuna Donatorët	Komuna ZBGJ	Mekanizmi Koordinues Komunal për Mbrojtje nga Dhuna në Familje, funksional sipas TOR dhe obligimeve ligjore të institucioneve përkatëse;	Ligji për mbrojtje nga dhuna në familje; Marrëveshja e Mirëkuptimit për institucionalizimin e Mekanizmit koordinues kundër dhunës në familje; Procedurat Standarde të Veprimit për Mbrojtje nga Dhuna në Familje në Kosovë;
II.1.3	Hartimi i Rregullores së Punës të Mekanizmit Koordinues Komunal për Mbrojtje nga Dhuna në Familje	2021	/	/	/	Komuna Donatorët	Komuna ZBGJ	Rregullorja e Punës e Mekanizmit Koordinues Komunal për Mbrojtje nga Dhuna në Familje, e aprovuar	Ligji për mbrojtje nga dhuna në familje; Marrëveshja e Mirëkuptimit për institucionalizimin e Mekanizmit koordinues kundër dhunës në familje;
II.1.4	Hartimi i procedurave dhe protokolleve të përbashkëta për trajtim në mënyrë specifike të rasteve të dhunës në familje	2022	350	350	350	Komuna Donatorët	Komuna ZBGJ	Procedurat dhe protokollat për trajtim të rasteve të dhunës në familje, të hartuara/aprovuara;	Korniza ligjore dhe politikave në fuqi; Marrëveshja e Mirëkuptimit për institucionalizimin e Mekanizmit koordinues kundër dhunës në familje;
II.1.5	Hartimi dhe publikimi i raportit të monitorimit për mbrojtje nga dhuna në familje	2022	50	100	100	Komuna Donatorët	Komuna ZBGJ	Raporti i monitorimit për mbrojtje nga dhuna në familje i hartuar nga Mekanizmi Koordinues Komunal për Mbrojtje nga Dhuna në Familje	Strategjia Kombëtare për Mbrojtje nga Dhuna në Familje; Marrëveshja e Mirëkuptimit për institucionalizimin e Mekanizmit koordinues kundër dhunës në familje;
II.1.6	Krijimi i partneritetit ndër komunal/rajonat për identifikimin, referimin, strehimin, rehabilitimin dhe fuqizimin e viktimave të dhunës në familje	2023	500	800	800	Komuna Donatorët	Komuna	Komunat kanë krijuar partneritet për ofrim të shërbimeve të shpejta dhe efektive për viktimat e dhunës në familje	Strategjia Kombëtare për Mbrojtje nga Dhuna në Familje;

	Buxheti i përgjithshëm për Objektivin Specifik II.1:	6.050	1.750	2.150	2.150				
	<i>Nga të cilat kapitale:</i>	2.726	1225	1225	1.505				
	<i>Nga të cilat rrjedhëse:</i>	1815	525	645	645				
II.2	Objektivi specifik: Fuqizimi i sistemit të raportimit dhe ankesave për mbrojtje nga dhuna në familje								
1	Treguesi: Nr. i rasteve të raportimit të dhunës në familje	X	X	X	X	Qytetarët janë inkurajuar të raportojnë rastet e dhunës në familje në institucionet përkatëse			
2	Treguesi: Nr. i ankesave të parashtruara nga viktimat e dhunës në familje	X	X	X	X	Viktimat e dhunës në familje përdorin shërbimet e specializuara			
Nr.	Veprimi	Afati i fundit	Buxheti			Burimi i financimit	Institucioni udhëheqës dhe mbështetës	Produkti (Output)	Referenca dokumente në
			2021	2022	2023				
II.2.1	Identifikimi i rasteve të dhunës në familje nëpërmjet mbledhjes periodike të të dhënave në terren	2021-2023	50	100	100	Komuna	Komuna	Rritja e numrit të rasteve të identifikuar në teren nga makenizmat relevantë;	Ligji për familjen; Ligji për mbrojtje nga dhuna në familje; Ligji për Policinë;
II.2.2	Hartimi i udhëzuesit dedikuar viktimave të dhunës në familje, lidhur me shërbimet e disponueshme mbështetëse dhe masat ligjore për të drejtat e viktimës dhe mbrojtjen e privatësisë Vizualizimi i linjës telefonike për raportim të rasteve të dhunës në familje Vizualizimi i shërbimeve që ofrohen nga Zyra për Ndihmë Juridike Falas	2023	0	0	0	Komuna Donatorët	Komuna	Udhëzuesi i hartuar dhe iu është ndarë viktimave të dhunës në familje;	Korniza ligjore në fuqi që garanton dhe mbron të drejtat e njeriut;
II.2.3	Organizimi i sesioneve informuese për sistem të raportimit në vendet rurale Organizimi i sesioneve informuese për sistem të raportimit	2021	250	500	500	Komuna Donatorët	Komuna	Rritja e vizibilitetit të numrave të mekanizmave institucional për raportim të rasteve të dhunës në familje	Konventa për parandalimin dhe luftimin e dhunës kundër grave dhe dhunës në familje;

	me grupet më të cenueshme (personat me aftësi të kufizuara, komunitetet jo shumicë)								Ligji për mbrojtje nga dhuna në familje;
II.3	Objektivi specifik: Avancimi i monitorimi të politikave dhe obligimeve ligjore për mbrojtje nga dhuna në familje								
1	Treguesi: treguesit për mbrojtjen nga dhuna në familje	Treguesit e identifikuar	Treguesit e përfshirë në bazë të të dhënave		Baza e të dhënave funksionale	Integrimi i sistemit lokal për mbrojtje nga dhuna në familje			
2	Treguesi: raporti i monitorimit i publikuar				Raporti vjetor	Vlerësimi i progresit të zbatimit të politikave dhe obligimeve ligjore për mbrojtje nga dhuna në familje			
Nr.	Veprimi	Afati i fundit	Buxheti			Burimi i financimit	Institucioni udhëheqës dhe mbështetës	Produkti (Output)	Referenca dokumente në
			2021	2022	2023				
II.3.1	Grumbullimi i të dhënave të standardizuara mbi dhunën në familje	2021-2023	0	0	0	Komuna Donatorët	Komuna	Komuna në vazhdimësi gjeneron të dhëna për mbrojtje nga dhuna në familje;	Konventa për parandalimin dhe luftimin e dhunës kundër grave dhe dhunës në familje; Ligji për mbrojtje nga dhuna në familje;
II.3.2	Përcaktimi i nevojave, sfidave, përparësive dhe marrja e masave në bazë të analizës së të dhënave për parandalimin dhe mbrojtjen nga dhuna në familje	2022	0	0	0	Komuna Donatorët	Komuna	Komuna orienton politikat dhe veprimet institucionale bazuar në të dhëna cilësore;	Konventa për parandalimin dhe luftimin e dhunës kundër grave dhe dhunës në familje; Ligji për mbrojtje nga dhuna në familje;
II.3.3	Hartimi i raportit vjetorë për mbrojtje nga dhuna në familje	2022	0	0	0	Komuna Donatorët	Komuna	Raporti vjetor mbi situatën për parandalimin dhe mbrojtjen nga dhuna në familje, i publikuar	Konventa për parandalimin dhe luftimin e dhunës kundër grave dhe dhunës në familje; Ligji për mbrojtje nga dhuna në familje;

II.3.4	Ngritja e kapaciteteve të institucioneve për të siguruar mbledhjen, përdorimin dhe analizën e të dhënave cilësore	2022	250	300	300	Komuna Donatorët	Komuna	Zyrtarët institucional kanë njohurit e duhura për mbledhjen, përdorimin dhe analizimin e të dhënave;	Konventa për parandalimin dhe luftimin e dhunës kundër grave dhe dhunës në familje; Marrëveshja e Mirëkuptimit për institucionalizimin e Mekanizmit koordinues kundër dhunës në familje;
	Buxheti i përgjithshëm për Objektivin Specifik II.3:	600		300	300				
	Nga të cilat kapitale	420		210	210				
	Nga të cilat rrjedhëse	180		90	90				
II.4	Objektivi specifik:								
1	Treguesi: Nr. i viktimave të dhunës në familje të punësuar	X		X		x		Janë fuqizuar ekonomikisht viktimat e dhunës në familje	
2	Treguesi: Nr. i politikave komunale për mbrojtjen e viktimave të dhunës në familje të aprovuara	X		X		X		Komuna ka marrë të gjitha masat administrative afirmative për mbrojtjen e viktimave të dhunës në familje	
Nr.	Veprimi Fuqizimi ekonomik i grave dhe viktimave të dhunës në familje	Afati i fundit	Buxheti			Burimi i financimit	Institucioni udhëheqës dhe mbështetës	Produkti (Output)	Referenca dokumente në
			2021	2022	2023				
II.4.1	Hartimi i politikave komunale programeve të veçanta përpunuese - fuqizimin e grave	2022		300	300	Komuna Donatorët	Komuna	Programi komunal për fuqizimin e grave i aprovuar	Strategjia kombëtare për Zhvillim; Ligji për Barazi Gjinore; Objektiva 5 për Zhvillim të Qëndrueshëm
II.4.3	Ofrimi i kurseve/trajnimeve për ngritje profesionale për viktimat e dhunës në familje	2021	250	500	800	Komuna Donatorët	Komuna	Viktimat e dhunës në familje, profilizohen me profesione të caktuara	Strategjia Kombëtare për Zhvillim; Programi i Kosovës për barazi Gjinore 2020-2024; Objektiva 5 për Zhvillim të Qëndrueshëm

II.4.4	Subvencionimi/përkrahja e projekteve për zhvillim të viktimave të dhunës në familje	2022	0	2000	2000	Komuna Donatorët	Komuna	Projektet zhvillimore/ biznesore të viktimave të dhunës në familje, janë subvencionuar nga Komuna	Strategjia Kombëtare për Zhvillim; Strategjia Kombëtare për Mbrojtje nga Dhuna në Familje; Objektiva 5 për Zhvillim të Qëndrueshëm
II.4.5	Hartimi i politikave që lirojnë viktimat e dhunës në familje nga taksat komunale, në rast të hapjes së biznesit të ri	2022	0	0	0	Komuna Donatorët	Komuna	Komuna ka marrë vendim për lirimin nga taksat komunale të viktimave të dhunës në familje për hapjen e biznesit të ri	Konventa e Stambollit; Strategjia Kombëtare për Zhvillim; Strategjia Kombëtare për Mbrojtje nga Dhuna në Familje;
II.4.6	Ndërmjetësimi për punësim për viktimat e dhunës në familje	2022		200	200	Komuna Donatorët	Zyra punësimit e	Rritja e numrit të viktimave të dhunës në familje që janë punësuar	Konventa e Stambollit; Strategjia Kombëtare për Zhvillim; Strategjia Kombëtare për Mbrojtje nga Dhuna në Familje;
	Buxheti i përgjithshëm për Objektivin Specifik II.1:	6.050	1.750	2.150	2.150				
	Nga të cilat kapitale:	2.726	1225	1225	1.505				
	Nga të cilat rrjedhëse:	1815	525	645	645				
Nr.	Objektivat strategjike dhe specifike, treguesit dhe veprimet	Vlera bazë		Objektivi i përkohshëm [2021]	Synimi i vitit të fundit [2023]	Rezultati			
III.	Objektivi strategjik: Fuqizimi i shërbimeve rehabilituese dhe riintegruese të viktimave të dhunë në familje								
1	Treguesi: Nr. i shërbimeve rehabilituese për viktimat e dhunës në familje	X		X		X	Lehtësimi i qasjes dhe rritja e kualitetit të shërbimeve rehabilituese për viktimat e dhunës në familje;		
2	Treguesi: Nr. i shërbimeve ri integruese për viktimat dhunë në familje	X		X		X	Lehtësimi i qasjes dhe rritja e kualitetit të shërbimeve ri integruese për viktimat e dhunës në familje;		
III.1	Objektivi specifik: Avancimi i shërbimeve rehabilituese për mbrojtje nga dhuna në familje								
1	Treguesi: Nr. i shërbimeve rehabilituese të qasshme	X		X		X	Është lehtësuar qasja në shërbime rehabilituese, efikase dhe të qëndrueshme, për viktimat e dhunës në familje;		

2	Treguesi: % e buxhetit në dispozicion për ofrimin e shërbimeve rehabilituese për mbrojtje të viktimave të dhunës në familje	X		X		X	Komuna alokon buxhet të nevojshëm për ofrimin e shërbimeve rehabilituese për mbrojtje të viktimave të dhunës në familje;		
Nr.	Veprimi	Afati i fundit	Buxheti			Burimi i financimit	Institucioni udhëheqës dhe mbështetës	Produkti (Output)	Referenca dokumente në
			2021	2021	2023				
III.1.1	Ofrimi i strehimit për viktimat e dhunës në familje	2021-2023	250	50000		Komuna Donatorët	Komuna	Viktimave të dhunës në familje iu ofrohet strehim;	Konventa për parandalimin dhe luftimin e dhunës kundër grave dhe dhunës në familje; Ligji për mbrojtje nga dhuna në familje;
III.1.2	Ndarja e buxhetit për ofrimin e shërbimeve emergjente për viktimat e dhunës në familje	2023	150	250	250	Komuna Donatorët	Komuna	Shërbimet emergjente të buxhetuara dhe në dispozicion 24/7 për viktimat e dhunës në familje;	Konventa për parandalimin dhe luftimin e dhunës kundër grave dhe dhunës në familje;
III.1.3	Referim për rehabilitim të kryerësve të dhunës në familje	2022	0	0	0	Komuna Donatorët	Komuna	Kryerësve të dhunës në familje iu ofrohen shërbime rehabilituese profesionale	Konventa për parandalimin dhe luftimin e dhunës kundër grave dhe dhunës në familje; Strategjia Kombëtare për Mbrojtje nga Dhuna në Familje;
III.1.4	Ofrimi i shërbimeve cilësore për fëmijë dëshmitarë të dhunës në familje	2021	250	350	350	Komuna Donatorët	Komuna	Fëmijëve dëshmitarë të dhunës në familje iu ofrohen shërbime rehabilituese profesionale	Konventa për parandalimin dhe luftimin e dhunës kundër grave dhe dhunës në familje; Strategjia Kombëtare për Mbrojtje nga Dhuna në Familje;
III.1.5	Ofrimi i shërbimeve psiko-sociale për viktimat dhe kryerësit e dhunës në familje	2021	0	0	0	Komuna Donatorët	Komuna	Viktimave dhe kryerësit e dhunës në familje iu ofrohen shërbime profesionale psiko-sociale	Konventa për parandalimin dhe luftimin e dhunës kundër grave dhe dhunës në familje; Strategjia Kombëtare

									për Mbrojtje nga Dhuna në Familje;
III.1.6	Ofrimi i shërbimeve mjekësore dhe këshilluese për ruajtjen e shëndetit mendor për viktimat e dhunës në familje	2021		0	0	Komuna Donatorët	Komuna	Viktimave të dhunës në familje iu ofrohen shërbime profesionale për ruajtjen e shëndetit mendor	Konventa për parandalimin dhe luftimin e dhunës kundër grave dhe dhunës në familje; Strategjia Kombëtare për Mbrojtje nga Dhuna në Familje;
III.1.7	Inkurajimi i OJQ të profilizohen vetëm për ofrim të shërbimeve për mbrojtje të viktimave të dhunës në familje	2021	0	0	0	Komuna Donatorët	Komuna	Në Komunë ka OJQ të profilizuara për mbrojtje të viktimave të dhunës në familje	Konventa për parandalimin dhe luftimin e dhunës kundër grave dhe dhunës në familje;
	Buxheti i përgjithshëm për Objektivin Specifik III.1:	3.100	400	1.350	1.350				
	<i>Nga të cilat kapitale:</i>	2.140	280	945	945				
	<i>Nga të cilat rrjedhëse:</i>	930	120	405	405				
III.2	Objektivi specifik: Avancimi i shërbimeve riintegruese për mbrojtje nga dhuna në familje								
1	Treguesi: Nr. i viktimave të dhunës në familje të punësuar	X		X		X		Fuqizimi i viktimave të dhunës në familje për jetesë të pavarur	
2	Treguesi: Nr. i viktimave të dhunës në familje përfitues të subvencioneve nga komuna	X		X		X		Fuqizimi i viktimave të dhunës në familje për jetesë të pavarur	
Nr.	Veprimi	Afati i fundit	Buxheti			Burimi i financimit	Institucioni udhëheqës dhe mbështetës	Produkti (Output)	Referenca në dokumente
			2021	2022	2023				
III.2.1	Vlerësimi i nevojave të viktimave të dhunës në familje	2021	0	0	0	Komuna Donatorët	Komuna	Viktimave të dhunës në familje, iu ofrohet përkrahja e nevojshme sipas nevojave të identifikuara	Konventa e Stambollit; Ligji kundër dhunës në familje;
III.2.2	Punësimi i viktimave të dhunës në familje përmes subvencionimit në pagë	2022		500	500	Komuna Donatorët	Komuna	Komuna përkrahë punësimin e viktimave të dhunës në familje duke bërë subvencionimin në pagë	Konventa për parandalimin dhe luftimin e dhunës kundër grave dhe dhunës në familje;

									Ligji për barazi gjinore;
III.2.3	Sigurimi i strehimit afatgjatë për viktimat e dhunës në familje	2021				Komuna Donatorët	Komuna	viktimave të dhunës në familje iu ofrohet strehim i sigurtë	Konventa për parandalimin dhe luftimin e dhunës kundër grave dhe dhunës në familje; Strategjia Kombëtare për Mbrojtje nga Dhuna në Familje;
III.2.4									
	Buxheti i përgjithshëm për Objektivin Specifik III.2:	1000	0	500	500				
	<i>Nga të cilat kapitale:</i>	23.040	0	350	350				
	<i>Nga të cilat rrjedhëse:</i>	16.128		150	150				
	Parashikimi i buxheti vjetor ne bazë të këtij Planit e Veprimit								Për aktivitetet vjetore
	<i>Nga të cilat kapitale:</i>	5.376							Grandi Qeveritar Donatorët
	<i>Nga të cilat rrjedhëse:</i>	2.274							Të hyrat vetanke
	Totali vjetor :	7.650							

VII. Aranzhimet e zbatimit, monitorimit dhe raportimit

7.1. Shtrirja kohore e strategjisë

Synimi kryesorë i Komunës së Dragashit , pa dyshim se është zbatimi në tërësi i dokumentit strategjikë, proces ky që do të përcaktohet nga realizimi i aktiviteteve dhe objektivave të përcaktuara në Planin e Veprimit nëpër vite. Procesi i zbatimit të strategjisë, do të jetë një proces i realizimit të synimeve strategjike dhe objektivave të saj.

Procesi i zbatimit të masave dhe politikave të parashikuara në Strategjinë Komunale kundër Dhunës në Familje kanë një shtrirje të kohë gjatësisë prej 5 viteve, që përfshin vitet 2021-2025. Ndërsa, për zbatimin e objektivave strategjike, hartohet Plani i Veprimit 3 vjeçarë në të cilat përcaktohen objektivat specifike, aktivitetet konkrete karshi institucioneve përgjegjëse dhe mbështetëse për zbatimin e tyre, treguesit SMART, gjendja ekzistuese, synimi/targeti, burimet financiare, të cilat duhet përllogaritur duke iu referuar buxhetit të paraparë në kornizën/grandin komunal si dhe afatet kohore për përmbushjen e tyre. Gjithashtu, në përllogaritjen e nevojave financiare duhet të merren në konsideratë edhe projektet me financim nga donatorët, në vijim ose të planifikuara, sipas fushave specifike.

Zyrtari/ja për Barazi Gjinore do të jetë përgjegjëse për koordinimin dhe bashkërendimin e punës përgjatë hartimit të Planit të Veprimit në bashkëpunim me të gjithë akterët relevantë. Obligohen të gjitha institucionet mandatore në nivel lokal, për zbatimin e objektivave dhe aktiviteteve të përcaktuara në Strategjinë dhe Planin e Veprimit kundër Dhunës në Familje. Po ashtu, institucionet përgjegjëse, departamentet komunale përkatëse, duhet të sigurojnë përfshirjen e politikave, aktiviteteve që burojnë nga strategjia në kuadër të planeve vjetore të punës së tyre.

Përderisa, monitorimi dhe vlerësimi i realizimit të objektivave dhe efektshmërisë së aktiviteteve përkatëse, janë pjesë integrale e strategjisë dhe komponentë kryesor e procesit të zbatimit të saj. Monitorimi dhe vlerësimi do të shërbejnë për të ndjekur ecurinë e strategjisë, për të matur në proces shkallën e realizimit të objektivave të saj, për të vlerësuar nevojën dhe përcaktuar drejtimet e rregullimeve, veçanërisht lidhur me aktivitetet. Procesi i monitorimit do të realizohet nga Mekanizmit Koordinues Komunal për Mbrojtje nga Dhuna në Familje në bashkëpunim me institucionet lokale përgjegjëse për zbatim të dokumentit strategjikë dhe me pjesëmarrjen e gjerë të organizatave jo qeveritare, strehimoreve dhe grupeve tjera të interesit.

Andaj, çdo fund vit, Zyrtari/ja për Barazi Gjinore në bashkëpunim me Mekanizmin Koordinues Komunal për Mbrojtje nga Dhuna në Familje, do të hartojnë raportin vjetorë i cili duhet të përmbajë vlerësimin e aktiviteteve më të suksesshme dhe në përgjithësi përmbushjen e qëllimeve të strategjisë, identifikimin e sfidave dhe vështirësive të hasura gjatë procesit të zbatimit si dhe ofrimin e rekomandimeve konkrete për mënjanimin e pengesave të paraqitura përgjatë procesit të

përmbushjes së objektivave specifike dhe atyre strategjike. Për monitorimin e zbatimit të dokumentit strategjikë dhe efektivitetit të saj janë esenciale:

- (i) për të siguruar që po arrihen qëllimet,
- (ii) për të monitoruar kontributet e investuara dhe aktivitetet,
- (iii) për të siguruar nëse implementimi po shkon sipas rrjedhës së përcaktuar,
- (iv) për të paralajmëruar institucionet përgjegjëse për problemet/ngecjet ose problemet potenciale para se situata të bëhet kritike,
- (v) për të sugjeruar veprime korrigjuese ose për të rishikuar strategjinë në bazë të përvojës së fituar.

Duke monitoruar strategjinë dhe indikatorët e performancës, Komuna _____do të jenë në gjendje të krijojnë një pasqyrë mbi gjendjen, d.m.th. në ç ‘pikë ndodhet strategjia drejt arritjes së qëllimeve të përcaktuara, nxjerrjes së mësimave, marrjes së masave korrigjuese, dhe, nëse është e mundur, proceseve rishqyrtuese të saj

7.2. Mekanizmat zbatues

Të gjitha institucionet qeveritare lokale, obligohen të ndërmarrin të gjitha masat e nevojshme për zbatimin të detyrimeve të përcaktuara në “Strategjinë dhe Planin e Veprimit për Mbrojtje nga Dhuna në Familje” nëpër vite, në përputhje me përgjegjësitë dhe mandatin ligjor të tyre.

Institucioni kryesor përgjegjës për zbatim të strategjisë është Komuna e **Dragash** me dikasterët e saj (ZBGJ, QPS, QKMF, DKA), Policia e Kosovës, Prokuroria dhe Gjykatat.

Ndërsa si institucione që mund të i ndihmojnë në parandalimin e dhunës në familje, dhe mbrojtjen e viktimave, janë: Ekipa Vepruese për Siguri në Bashkësi – EVSB, Këshilli i Veprimit Rinor Lokal, OJQ-të.

Zyra për Punësim: Në koordinim me Qendrën për Punë Sociale, regjistron dhe evidenton personat, të cilët lajmërohen në zyrë, ndaj të cilëve është ushtruar dhunë në familje. Këtyre personave në cilësi të punëkërkuesve, ju ofrohet: këshillim profesional, informim mbi mundësitë e punësimit, përgatitje dhe ndërmjetësim në punësim, informim për aftësim dhe riaftësim profesional me qëllim përgatitjen për nevojat e tregut të punës.

Mbrojtësi i viktimave i cili bashkëpunon ngushtë me institucionet e tjera që ofrojnë ndihmë për viktimat e Dhunës në Familje, dhe lloje të tjera të dhunës apo trafikimit me qenieve njerëzore, etj si Policinë, QPS, Prokurorinë, Gjykatën, QKMF, strehimoren, etj. Ndër detyrat e tij është të informojë viktimën për të drejtat ligjore, të parapara sipas ligjeve në fuqi për dhunën në familje, të

parapërgatitë viktimën për seancat gjyqësore, e shoqëron gjatë seancave si në Prokurori dhe Gjykatë, etj.

Zyra për Ndihmë Juridike falas: Kjo zyrë është në objektin e QPS, e cila gjendet në Malishevë dhe ofron ndihmë juridike falas për viktimat e dhunës.

7.2. Mekanizmat monitorues dhe raportues

Sistemi i monitorimit dhe vlerësimit, do të shtrihet në të gjitha institucionet përgjegjëse dhe mbështetëse për realizimin e objektivave të përcaktuara në Strategji si dhe aktivitetet që do të përcaktohen në Plan të Veprimit.

Për ta vlerësuar cilësinë dhe efektivitetin e ndërhyrjeve, apo anasjelltas, Mekanizmi Koordinues Komunal për Mbrojtje nga Dhuna në Familje do të raportojnë përparimin në jetësimin e zbatimit të dokumentit strategjikë në baza vjetore.

ZBGJ (te përcaktohet klush sipas specifikavete Komunes) do të ketë rolin udhëheqës për të bashkërenduar punën, mbikëqyrur dhe vlerësuar procesin e zbatimit të Planit të Veprimit, në të njëjtën kohë do të shërbejë si Sekretariat, dhe në baza periodike **çdo vit/6 muja** do të raportojë direkt Kryetarit të Komunës. Me ç ‘rast, çdo fund vit Mekanizmi Koordinues Komunal për Mbrojtje nga Dhuna në Familje është i obliguar të hartojnë “Raportin e Monitorimit” mbi zbatimin e dokumentit strategjikë, i cili do të jetë treguesi kyç për të pasqyruar qartë progresin apo regresin mbi shkallën e realizimit të objektivave dhe aktivitetet të parapara në Planin e Veprimit. Ndërsa, varësisht nga rekomandimet e dala nga “Raporti i Progresit”, institucionet përgjegjëse janë të obliguara të shqyrtojnë dhe të zbatojnë ato në bazë sa më optimale të mundshme.

Njëkohësisht, institucionet qeveritare në nivel lokal, do të raportojnë në bazë të nevojave dhe kërkesës të drejtuar nga **ZBGJ (te përcaktohet klush sipas specifikavete Komunes)**, në mënyrë që raportet institucionale të jenë të unifikuara dhe gjithëpërfshirëse.

Organizatat jo-qeveritare, inkurajohen që në partneritet me institucionet qeveritare të marrin pjesë në zbatimin, monitorimin dhe vlerësimin e dokumentit strategjikë.

Në çdo nismë të realizuar nga institucionet shtetërore, shoqëria civile dhe OJQ-të do të inkurajohen të paraqesin edhe raportet e tyre vëzhguese mbi zbatueshmërinë e dokumentit strategjikë apo raportet e tyre mbi aktivitetet e realizuara që lidhen me projektet dhe programet për realizimin e të drejtave të fëmijëve.